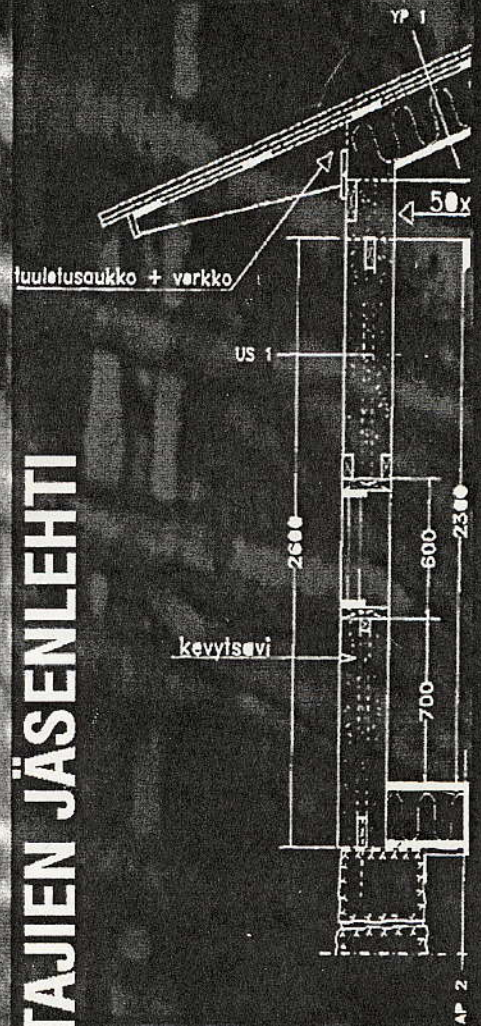

SAVIYHDISTYSRY

PÄÄSKYVEN

NO.1

LOKAKUU 1998

SAVIRAKENTAJIEN JÄSENLEHTI

.....informaatio
.....kurssit
.....arkkitehtuuri
.....kontaktit
.....tapahtumat
.....osaaminen
.....kokemuksia

(L O G O : n p a i k k a - otamme edelleen vastaan ehdotuksia!)

PÄÄSKYNYN - Saviyhdistys ry.:n jäsenlehti

Lehtitoimikunta: Ann-Marie Frommer, Johanna Jaakkola, Tero Pelto-Uotila, Sinikka Siekkeli

Pääskyyseen tuleva aineisto lähetetään osoitteella: Sinikka Siekkeli, Ratarinne 5, 02610 Espoo

Seuraavaan lehteen tuleva aineisto viim. 15.1.1999.

Hei Savirakentajat!

Meillä on tällä hetkellä 54 maksanutta jäsentä joten JIPPIII!

Moni tietysti ihmettelee, mihin ne rahat menee ja se onkin ihan oikein.

Ensinnäkin maksamme 50% jäsenmaksuista NOL-lehdelle. Tällä haavaa NOL-lehti tehdään ja painetaan Ruotsissa; lehti siirtyy automaattisesti siihen maahan, jossa pohjoismainen sihteeristö toimii.

Toiseksi olemme olleet eri tapahtumissa kesän aikana tekemässä Saviyhdistystä tunnetuksi ja tietysti savirakentamista, esim. Billnäsin Ruukkipäivillä sekä OKRA-maatalousnäyttelyssä Oripäässä ja Somerolla Saviseminaarissa. Osastoillamme työskenteille olemme korvanneet jonkin verran bensakuluja.

Kolmanneksi: Oman savi-Pääskyyksen tekeminen maksaa - painokustannukset ja postitus.

Yhä edelleen peräänkuulutan innokkaita vapaaehtoisia savesta kiinnostuneita lukijoitamme. Meillä olisi tarve henkilöistä jotka voisivat esim. kääntää mielenkiintoisia artikkeleita NOL-lehdestä suomeksi meidän Pääskyyseemme, sekä henkilöistä joka olisi vähän niinkuin sellainen info-henkilö, joka olisi yhteydessä eri saviprojekteihin, keräisi tietoja automaattisesti projektien etenemisestä jne. ja kirjoittaisi siitä Pääskyyseen.

Lämpimät syysterveiset!

Rahakirstun haltija

Sinikka Siekkeli

Saviyhdistyksen hallitus vuonna 1998 - Lerbyggårforeningens styrelse 1998

Robert Holmberg, puheenjohtaja/ordförande
04700 Jakari
p. 019-654 180, 0400-491 441
e-mail: byggnads@ony.fi

Teuvo Ranki, varapuheenjohtaja/viceordförande
Farma maaseutukeskus
Humalistonkatu 7 b
20100 Turku
p. 02-273 1533, 050-66472
e-mail: teuvo.ranki@farma.fi

Ann-Marie Frommer, sihteeri/sekreterare
Bocksintie 44
08700 Virkkala
p. 019-342 407
e-mail: sprache@goethe.kaapeli.fi

Johanna Jaakkola
Albertinkatu 46 C 33
00180 Helsinki
p. 09-693 3919
e-mail: johanna.jaakkola@equator.net

Andreas Waltermann
Lastenkodinkatu 5
65100 Vaasa
p. 06-317 0045, 0400-542 335
e-mail: andreas.waltermann@tec.puv.fi

Varajäsenet/Suppleanter:

Paul Boström
Syvälähdentie 15
02400 Kirkkonummi
p. 0422-322 194

Tero Pelto-Uotila
Hauenkalliontie 2 B42
02170 Espoo
p. 09-460 391, 050-538 0630

Sinikka Siekkeli, rahastonhoitaja/kassör
Ratarinne 5
02610 Espoo
p. 09-512 7884, 050-565 8798

Jäsenmaksu 1998 150 mk
Medlemsavgift 1998

Yhdistyksen tili:
Leonia 800019-70564754
Föreningens konto

S I S Ä L L Y S

Saviyhdistys	2
Puheenjohtajalta	3
Syyskokous	4
Riittiön talo	5
Kursseja suunnitteilla	7
Savirakentamista Mynämäellä	8
Saviseminaari Jyväskylässä	10
Infoa, infoa	12
Suomineito	13
Tietojenkeruulomake	14
Toteemi.	15
Savimies seikkailee	16

PUHEENJOHTAJALATA

Saviyhdistys ja sen tehtävät

Sateinen kesä on ohi ja on aikaa hieman rentoutua. Kesän sää oli kaikille savirakentajille todellinen haaste rakenteiden hitaan kuivumisen johdosta.

Yhdistyksemme hallitukselle kesä oli myöskin haasteellinen. Suunnitteilla oli useampi kurssi, joista yksi toteutui jokseenkinsuunnitelmien mukaisesti ja toinen, Jyväskylän kurssi, vietiin pienimuotoisempana läpi. Opimme ainakin sen, että ei ole kovinkaan helppoa saada ihmisiä liikkeelle savirakentamisen kesäkurssseille. Tämä on hyvin ymmärrettävää kun ottaa huomioon sen, että kohderyhmämme koostuu pääasiallisesti aikuisista ihmisistä, joilla on perheet ja ansiotyö. Ei ole kovin helppoa irrottautua jokapäiväisistä rutiineista ja kaiken lisäksi maksaakin huvista.

Saviyhdistyksen tehtäviä sopiikin tässä pohtia. Yhdistyksen tehtävänä on edistää savirakentamista ja levittää tietoa tästä aiheesta. Mikä sitten olisi tehokkain keino täyttää tämä tehtävä? Kesä osoitti, että kurssien järjestäminen ei ole kovin helppoa. Tuleekin mieleen, että ehkä oleellisinta onkin informaation kulku ja tiedon leviäminen jäsenien keskuudessa - tähän uskon ainakin itse henkilökohtaisesti.

Mahdollisen pikaisesti meidän tulisi järjestää **INTERNETIIN SAVIKIRJELAATIKKO!** Sinne voisi lähettää tiivistettyä tietoa siitä mitä savirakentamisen puitteissa tapahtuu. Samalla se olisi jäsenten välinen linkki. Tässä tulee myöskin huomioida sähköposti sisäisenä tiedottamiskanavana.

Koska Saviyhdistyksen työ tapahtuu kokonaan vapaaehtoisin voimin, talkootyönä, meidän tulee pyrkiä siihen, että kaikki työvaiheet ovat mahdollisimman helpot, muuten kukaan ei kauan jaksa vetää toimintaa. Hallituksessa toivomme vilkasta vuoropuhelua meidän ja jäsenien välillä. Varmasti löytyy monta hienoa rakennusprojektia josta ei olla vielä kuultu. Ottakaa yhteyttä ja kertokaa niistä. Suomesta löytyvien savirakennusten kartoitus on päässyt mukavasti alkuun ja tässäkin toivomme kentältä aktiivisuutta. Mukavaa KUIVAA loppusyksyä toivottaen ja

**NOL-KOKOUKSEEN VEHMAALLE KAIKKI
SYDÄMELLISESTI TERVETULOA!**

Robert Holmberg

FRÅN ORDFÖRANDEN

Lerbyggarföreningen och dess funktioner

En regnig sommar är förbi och det är dags att varva ner lite grand.

Sommarens väder var en utmaning för alla lerbyggare i och med den långsamma torkningen i konstruktionerna. För vår förenings styrelse var sommaren också en utmaning. Vi planerade flera kurser varav endast en blev av någorlunda som planerat och en, den i Jyväskylä, blev i nedbantad form genomförd. Vi lärde oss åtminstone att det inte är så lätt att få folk till sommarkurser i lerbyggnadsteknik. Det är förståeligt då man tänker att det är i huvudsak är vuxna personer med familjer och arbete som vi riktar oss till. Det är inte så lätt att lösgöra sej från de dagliga rutinerna och dessutom betala för nöjet.

Man kan här fundera över lerbyggarföreningens funktioner. Föreningen har till uppgift att befrämja byggandet med lera som byggnadsmaterial samt att informera och sprida kunskap i ämnet. Vad är då det effektivaste sättet att göra detta på? Sommaren visade att det där med kurser inte är så lätt. Man kommer då att tänka på att är det kanske direkt informationsbyte mellan alla föreningens medlemmar som är det väsentliga - det tror åtminstone jag personligen på.

Vi borde snarast möjligt ordna med en **LERBREVLÅDA I INTERNET** till vilken man kunde skicka koncentrerad information om vad som är på gång inom lerbyggnadsteknik. Samtidigt skulle den utgöra föreningens länk till medlemmarna. Här kommer förstås E-posten på en starkare plats som intern informationskanal.

Eftersom arbetet med Lerbyggarföreningen sker helt på frivillig bas som obetalt talkoarbete måste vi få alla arbetsskeden så enkla som möjligt, annars orkar ingen i längden med detta system. Vi i styrelsen vill gärna ha en livlig dialog mellan oss och föreningens medlemmar. Det finns säkert fina byggnadsprojekt som inte ännu har presenterats vidare. Hör av Er och berätta om dem. Kartoteket över lerhus i Finland har en liten början och här gäller det att också visa aktivitet från fältet. Med hopp om en skön TORR höst och ett

**HJÄRTLIGT VÄLKOMMEN TILL
NOL-TRÄFFEN I VEHMAA!**

Robert Holmberg

K U T S U

SAVIYHDISTYKSEN JA NOL:IN S Y Y S K O K O U K S E E N VEHMAALLA 14. - 15.11.1998

Paikka: Riittiön tila, Riittäntie 35

O H J E L M A

La. 14.11.	klo 10.00	Kokoontuminen Sinikka Riittiön savitalossa Vehmaalla Tervetuliaiskahvit
	klo 11.00	Savirakentaminen Pohjoismaissa: maiden edustajat kertovat kuulumisia savirintamalta
	klo 13.00	Lounas
	klo 14.00	NOL-asioita käsitellään
	klo 16.00	Vapaasti yhdessä - eri projektien esittelyä Päivällinen Sauna ja pientä purtavaa
Su. 15.11.	klo 9.00	Aamukahvi/aamiainen
	klo 10.00	Kokemuksia savirakentamisesta Mahdolliset NOL-asiat
	klo 13.00	Lounas
	klo 14.00	Lähtö Raisiolle. Tutustumme 1997 Asuntomessujen Savesta-taloon
	klo 16.00	Syyskokous päättyy/Mahd. yhteinen ruokailu Turussa

Kokous on Saviyhdistyksen jäsenille ilmainen. Ilmainen yöpyminen vaatimattomissa puitteissa järjestyy Riittiössä - varaa mukaan makuupussi+makuualusta! Ruokailut maksaa jokainen itse - Sinikka Riittiö on luvannut hoitaa ruokapuolen edulliseen hintaan. Kerro ilmoittautumisen yhteydessä jos haluat aterioita Riittiössä!

Ilmoittautuminen viim. maanantaina 02.11.98 yhteen allaolevista osoitteista:

Ann-Marie Frommer puh. 019-342 407 (koti: iltaisin, vaikka klo 23 saakka!)
puh. 09 - 6803 5520 (työ: arkisin 10-17 välisenä aikana)
e-mail: sprache@goethe.kaapeli.fi
osoite: Bocksintie 44, 08700 Virkkala

Robert Holmberg puh. 019-654 180 (koti)
GSM 0400-491 441
e-mail: byggnads@ony.fi
osoite: 07320 Jakari

T E R V E T U L O A !

Vehmaa
KUSTAVI
NAAANTALI
RAISIO
TURKU
LÄHEMMÄT AJO-OHJEET
SAAT KUN OLET ILMOITTAUTUNUT!

Varsinainen sekoitustyö tapahtui tukkinosturiin kiinnitetyllä sokerijuurikastalikolla, joka osoittautui erinomaiseksi työvälineeksi. Tarvittaessa annosteltiin savilietettä lisää. Valmis massa nostettiin traktorin peräkärjelle tekeytymään pariksi päivää.

Elokuun lopussa alkoi saviseinää nousta vauhdilla. Siirrettävien muottien avulla tehdyn savivalun sisään asetettiin vaakasuuntaisia riukuja vahvistamaan pitkää runkotolppaväliä (k/k 2100 mm). Myös ikkunakehikot laitettiin tässä vaiheessa paikoilleen.

Talkooväkenä oli naapureita, tuttavuuksia, sukulaisia, joilla kaikilla yhteisenä piirteenä oli yltä päältä savinen olemus ja innokas mieli: loistava juttu!

Seinien valmistuminen kesti pitkälle syksyyn maatalouden syystöiden keskeyttäessä välillä valutyöt. Märkä saviseinä jäi talven säiden armoille. Tilanteeseen oltiin varauduttu savimassan valmistusvaiheessa lisäämällä joukkoon boorihappoa eliminoimaan hitaasta kuivumisesta mahdollisesti aiheutuvia

ongelmia. Minkäänlaisia merkkejä esimerkiksi homehtumisesta ei seinissä ole koko aikana ilmennyt.

Kevättalvella -98 aloitettiin savitalon sisätyöt. Keskelle lattiaa muurattiin luonnonkivinen takka, jossa avotulella voidaan valmistaa maukasta tarjottavaa.

Sisäkatto tehtiin syrjäättömästä laudasta. Lattia on osittain lankkua, osaksi tilalla valmistettua savilaattaa.

Juhannuksen tietämissä ulkoseinät rapattiin säänkestäviksi. Myöhemmin kesällä tehtiin myös sisäpuolelle ohut rappaus.

Puusta tehty yksinkertainen kalustus koostuu pitkästä pöydästä, penkeistä ja makuulavereista. Rakennuksen ulkoasu ja koko sisustus on pyritty pitämään maanläheisenä ja rakennuksen alkuvaiheesta olemusta henkivänä.

Sinikka Riittiö
Riittiöntie 35
23200 VINKKILÄ
puh. 02-4332719; 049-322625
fax 02-4372691

PERIAATEPIIRROS RIITTIÖN RAKENNUKSESSA TOTEUTETUSTA SEINÄRAKENTEESTA, JOKA SALLII KEVYTSAVIVALUN PAINUMISEN

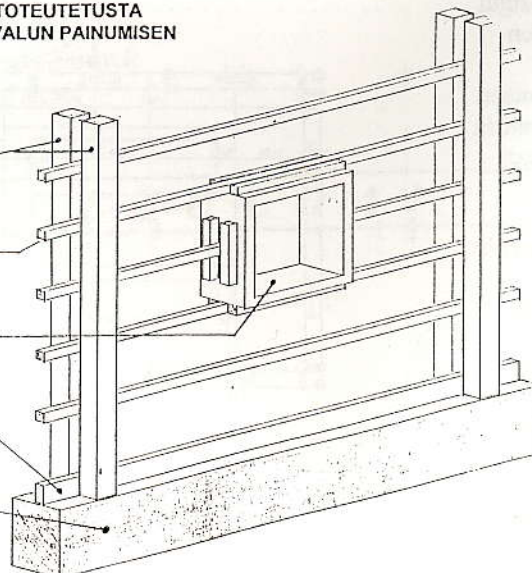
seinän runkotolpat, 100 x 100, 2 kpl, väli 50 mm, tolppajako 2100

rimat 50 x 50, tukevoittamassa kevytsavivalua vaakasuunnassa

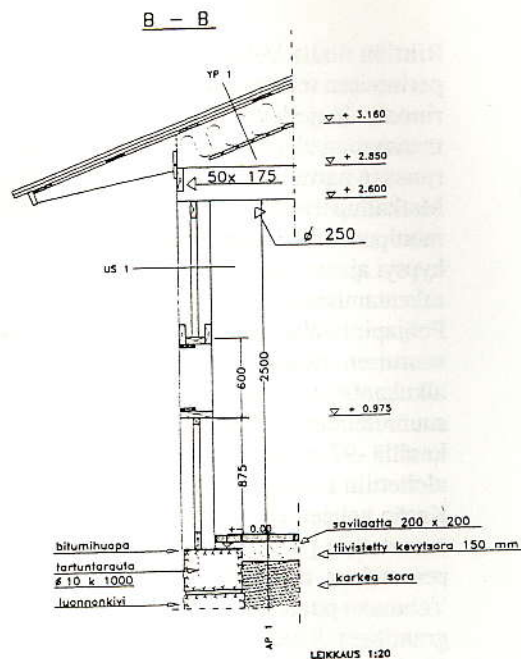
ikkunakehys, 50 x 250 lankusta, kehys sitoutuu rimojen kanssaseinärakenteeseen

alapuu, 50 x 100 syrjällään runkotolppien välissä

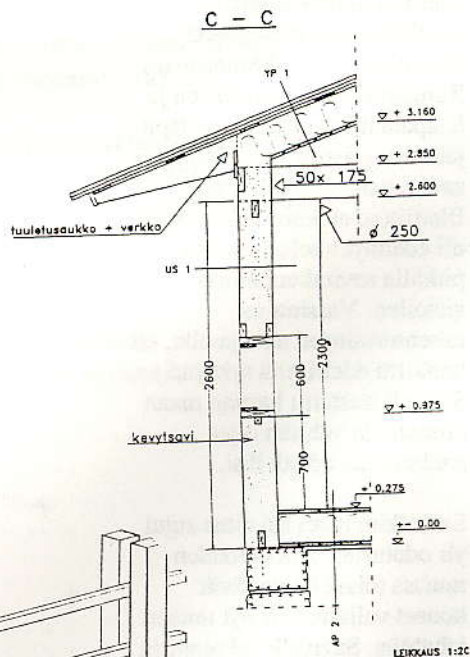
perustus lohkotuista kivistä

RUNKOJARJESTELMA MAALATTIAN KOHDALLA

RUNKOJARJESTELMA ROSSIPOHJAN KOHDALLA

SAVIYHDISTYKSEN KURSSI-INFO

Kertokaa tulevista rakennushankkeista, kursseista ja projekteista! Me tiedotamme eteenpäin. Seuraavaan lehteen materiaali viim. 15.1. mennessä!

Toukokuussa -99 tultaneen järjestämään
SAVIRAKENNUSKURSSI SOMEROLLA

Aika: 12-22.5.1999

Paikka: Kultela-Sepänmäki
Hämeenhärkätie 192
31400 Somero

Hinta: tarkennetaan ja ilmoitetaan myöhemmin
Rakennustyylit olisivat: **Savihirsitekniikka** (ks. kuva) sekä **perinteinen kevytsavivalutekniikka**.

Paikalla on majoitus- sekä ruokailumahdollisuudet.
Ennakoilmoitukset: Sinikka Siekkeli, Ratarinne
5, 02610 Espoo

Kesäkuussa suunnitellaan
SAVILATTIAN TEKOA

Aika: heti juhannuksen jälkeen

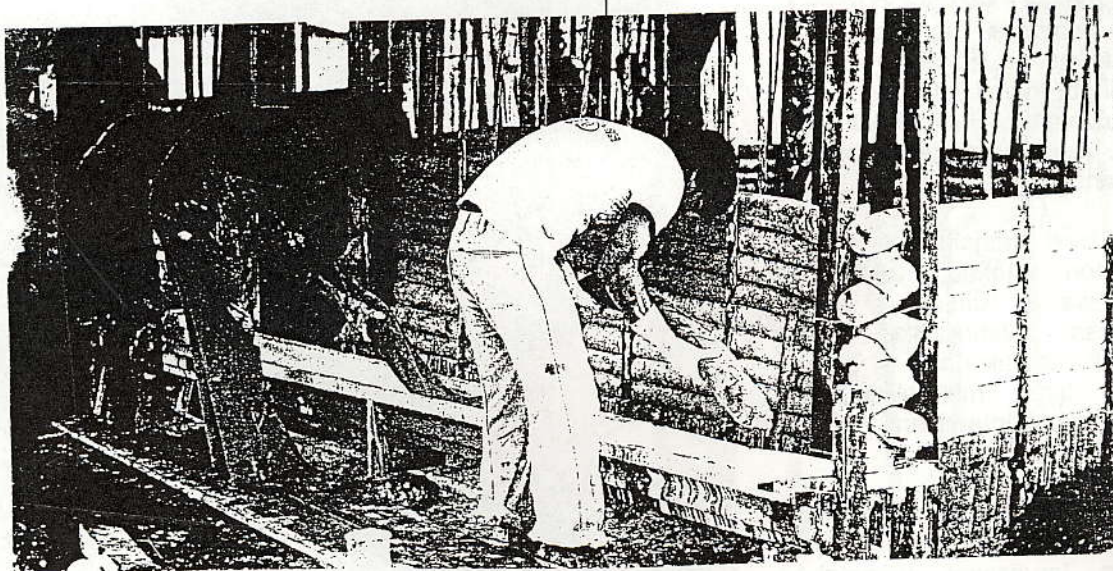
Paikka: Siuntiossa Frommerien luona

Talkoot; majoittuminen (makuusäkki+alusta) ja ruokailu järjestetään. Ennakoilmoittautumiset:

Ann-Marie Frommer

puh. 019-342 047 (iltaisin)

Bocksintie 44, 08700 Virkkala

Suoritamme savirappauksia,
myös perinteiset rappaukset.

Teemme olkipaalirakenteita ja pärekattoja.

ILKKA LEMPINEN 02 - 762 4252

MIKKO KYLÄMARKULA 0400 - 121 160

SAVIRAKENTAMISEN KOKEILUA LOUNAIS-SUOMEN KÄSI- JA TAIDETEOLLISUUSOPPILAITOKSESSA MYNÄMÄELLÄ

Lounais-Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen rakennuslinjan artemiopiopiskelijat ovat suunnitelleet mielenkiintoisen koerakennuksen, jossa kokeillaan erilaisia ekologisia rakennustapoja, mm. turvekattoa sekä hirrestä ja kevytsaviharkoista tehtyjä seinärakenteita. Koulun lähetyville tehtävän rakennuksen perustusten teko on jo aloitettu. Rakentamistyöhön osallistuvat myös koulun artesaaniopiskelijat.

Artemiopiopiskelijoille pidettiin tänä syksynä kurssi savirakentamisen perusteista. Opiskelijat valmistivat yksinkertaisella laatikkomuotilla koeharkkoja erilaisista massoista, joissa käytettiin mm. silputtua rukiin olkea, haketta sekä kuoriketta. Myöhemmin alettiin valmistaa koerakennukseen tarvittavaa isompaa harkkomäärää käyttäen apuna jo joitakin vuosia käytössä ollutta hydraulista puristinta. Harkot kuivataan huolellisesti ja seinän muuraustyö tehdään loppuvuoden aikana.

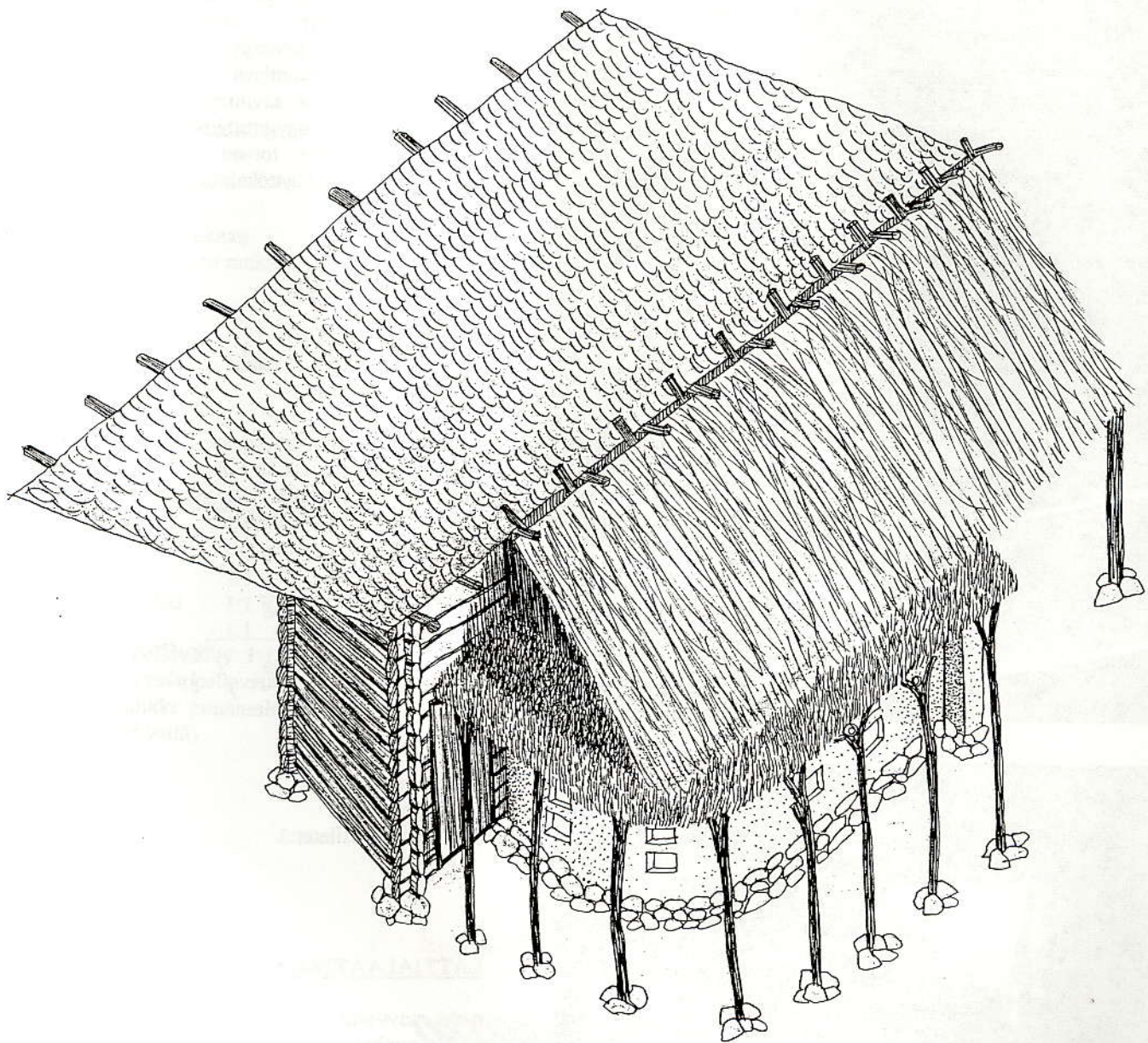
Opiskelijat ovat harjoitelleet myös savirappausten tekoa aiemmin valmistuneessa Riittiön savirakennuksessa Vehmaalla. Nyt valmistuva koerakennus antaa opiskelijoille lisää mahdollisuuksia syventää savirakentamisen osaamista.

Artemiopiopiskelijoilla on ensi vuonna usean kuukauden työharjoittelujakso, joten apua tarvitsevat rakentajat voivat kysyä avukseen näitä ekologisesta ja perinteisestä rakentamisesta innostuneita osajia.
Teuvo Ranki/rakennusarkkitehti

Harkko poistetaan muotista
nostamalla muotti ylös

Rakennuksessa on yhdistetty perinteinen hirsirakenne ja liukuvalutekniikalla tehty saviseinä. Kattorakenteissa rakennuksen itäosassa on käytetty olkikattoa sekä pienessä katoksessa turvekattoa joka on kannatettu maasta nousevilla riu'uilla. Länsiosan katto on päreillä katettu ja kattotuoleina on käytetty kuorimatonta tukkipuuta. Rakennus seisoo tukevasti aloillaan luonnonkivijalan päällä. Rakennuksen toimintoihin kuuluvat metallin sulatus, maalin keitto sekä kudontatyöt.
Eppu Rajalahti

SAVISEMINAARI JYVÄSKYLÄSSÄ

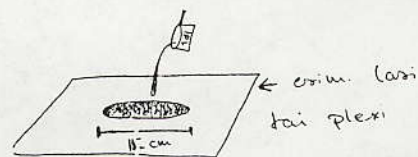
Heinäkuun sateita uhmaten urhoollinen saviporukka vei läpi pienimuotoisen seminaarin Hartwig Reuterin luona Jyväskylässä. Pääasiallisesti siellä kokeiltiin erilaisia savirakentamisen perustekniikoita ja tehtiin rappaus- ja savimaalauskokeita. Tässä Tyra Thermanin "saviprotokolla" näiltä päiviltä. Jatkossa kuulemme toivon mukaan kokeiden tuloksista ja niiden käyttökelpoisuudesta

SAVIHARKKOJA

1. Savi-heinä-harkko
n. 10 kg heinää (1 paali)
n. 50 kg savea

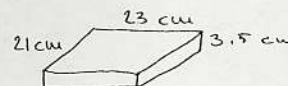
Saviliete on sopivan löysää silloin kun sitä kaataa 1 dl tasaiselle pinnalle ja levinneen saven halkaisija on n. 15 cm

2. Savi-olki-harkko
n. 10 kg olkia
n. 50 kg savilietettä

LATTIALAATTOJA

- n. 6 l savi-paperi-hiekka laasti 1:1:2
- n. 5 l puuhaketta
- n. 3 l pellavakuitua
- n. 3 l hirsihöyläjätettä

Märkápaino: 2,650 kg laatta
1600 kg³

TRUKKILAVA SEINÄ

14.7-98

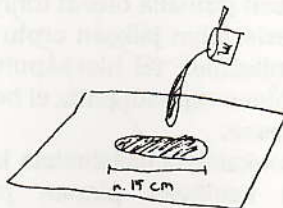
- n. 10 kg heinää (1 heinäpaali)
- n. 50 kg savilietettä

SAVIRAPPAUSLAASTI

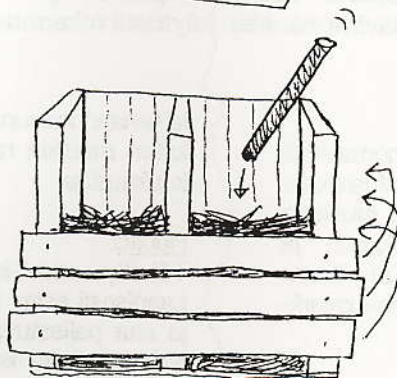
- n. 5 savilietettä
- n. 5 l paperimassaa (sellujätettä/sanomalehti)
- n. 10 l hiekkaa

vettä tarpeen mukaan
siankarvoja maun mukaan

Suhteutus 1:1:2

Suhteutus 1:5

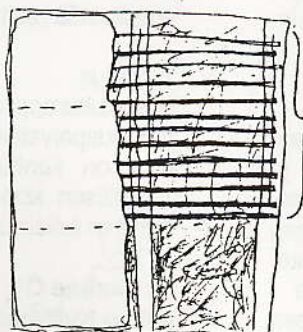

laudat voi kierrättää heti
velun jälkeen

SAVIMAALIT/Matala lava

1. Rautasulfaattia
2. Kuiva savi, maito 1:1
3. Pellavaöljy, sinkki 1:1
4. Savi, sinkki 1:1
5. Savi, sinkki, pellavaöljy 1:1:1
6. Terva, sinkki, savi, pellavaöljy 2:2:2:1
7. Kuiva savi, sinkki, punamulta, hiekka, pellavaöljy (ei vettä)

RAPPAUKSET

- paperimassa (sellujäte) +
savi 1:1

- paperimassa (sellujäte) +
savi + hiekka 1:1:2

- paperimassa (sanomalehti) +
savi + hiekka 1:1:2

SAVIMAALIT/Korkea lava

1. Saviliete (paljon), vähän pellavaöljyä, väriaineita
2. Paljon savea, väriaineita
3. Terva, savi 1:2
4. Terva, savi, paperimassa (sellujäte)
5. Terva, savi, paperimassa + väriainetta
6. Terva, savi, paperimassa, enemmän väriainetta
7. Terva, savi, paperimassa, väriainetta, hiekkaa
8. Savi, maito, vähän pellavaöljyä, väriaine
9. Maito, savi 1:2 (vetelä)
10. Kuivasavi, maito 1:1

SAVI-KUITURAPPAUS, Betonipintojen töhrynpoistoon

Savi-kuiturappaus on kehitetty betonipintojen ympäristöstävälliseksi pinnoitteeksi, jolla voidaan peittää vanhat graffitit ja muut töhryt, ja jolta uusien töhryjen poisto on helppoa. Savi-kuiturappaus toimii ns. uhrikerroksena, sillä pehmeänä materiaalina sen pinnalla olevat töhryt voidaan helposti teräsharjata pois niin, että alta esiin tuleva rappauspinta ei vesisivelyn jälkeen erotu ympäristöstään. Tällä menetelmällä alla oleva betonipinta säästyy puhdistuskemikaalien tai hiekkapuhalluksen rakennetta vahingoittavilta vaikutuksilta. Epätasaiseksi jätettävä ja huokoinen rappauspinta ei houkuttele grafiittien tekoon, sillä värit ja muodot toistuvat huonosti tällaisessa pinnassa.

Savesta, puukuiduista sekä muista luonnonmukaisista lisäaineista koostuva rappauslaasti tarttuu lujasti erilaisille pinnoille, muodostaa kulutusta kestävä pinnan ja se voidaan käyttää uudelleen rappauslaastina tai hävittää luontoon. Savirappausten käytöstä rakennusten ulkopinnoissa on Suomessa satojen vuosien perinteet.

Käyttökohteet

Savi-kuiturappaus soveltuu erinomaisesti alikulkukäytävien, pommasnousujen, sillanalusrakenteiden ym. betonipintojen pinnoittamiseen. Alustana olevaan betoniin, tiileen, kevytsoraharkkoon ja sahapintaiseen puuhun rappaus tarttuu ilman lisäkiinnikkeitä, ja sileämpiin pintoihin rappausverkkoon kiinnitettyinä.

Ilman lisäsideaineita savi-kuiturappaus soveltuu sateelta suojassa oleviin kohteisiin, mutta se kestää esim. pellavaöljyvemissalla vahvistettuna myös kohtalaisesti sadetta. Savi-kuiturappaus on muiden rappausten tavoin arka avoimelle vedelle, joka pääsee imeytymään ja mahd. jäätymään rakenteseen.

Menetelmäkuvaus

Rapattava pinta puhdistetaan mahdollisesta orgaanisesta aineesta tai irtonaisista esineistä ja pinnalla olevaan maalaukseen raavitaan naarmuja, joista rappaus saa kontaktin myös alla olevaan pohjamateriaaliin (betoniin). Rappauslaasti ruiskutetaan pinnalle koneellisesti 1-2 cm kerroksena, jotta saadaan riittävän paksu uhrikerros. Rappausten sävyihin voidaan vaikuttaa käyttämällä eri savilaatuja sekä pigmenttilisäyksillä. Ruiskutuksen jälkeen pinta voidaan hiertää tasaiseksi tai jättää sel-

laisenaan kuivumaan (2-3 vrk). Savi-kuiturappaus, kuten muutkin rappaukset, on parasta tehdä kesäkuukausina.

Huolto

Töhrity savi-kuiturappaus puhdistetaan mekaanisesti esim. harjaamalla töhryt pois teräsharjalla ja alta paljastuva pinta pyyhitään märällä sienellä. Näin käsitelty kohta ei hetken päästä enää erotu ympärillä olevasta rappauspinnasta. Tarpeen mukaan kulunut rappauskohta voidaan päällystää uudella rappauskella. Mikäli rappaus halutaan poistaa kokonaan, voidaan imotettu laasti käyttää toisessa kohteessa uudelleen rappaamiseen tai hävittää ympäristöä rasittamatta luontoon.

Toteutus

Savi-kuiturappauslaastia valmistaa ja rappauspalvelua tarjoaa cc Taxfree Oy Humppilasta, joka on kehittänyt laastin koostumusta yhdessä Teknillisen korkeakoulun Luonnonmukaisen rakentamisen tutkimusyksikön kanssa.

cc Taxfree Oy
Mikko Kylämarkula
Porintie 800
31640 HUMPPILA

KIRJALLISUUTTA

LUONNONMUKAISET RAKENNUSAIINEET

Mikael Westermarck, Bengt Lundsten, Eija-Reetta Heuru

Näin kirja esitellään RT:n kotisivulla:

Luonnonmukaiset rakennusaineet-kirjaan on koottu tietoa rakennusaineista, jotka koostuvat suoraan luonnosta saatavista raaka-aineista. Kirjan aineisto on syntynyt tutkimushankkeesta „Luonnonmukaisien rakennusaineiden valmistus ja käyttö maatalojen sivuelinkeinona“ (MUOTTI). Tutkimuksessa on kerätty tietoa sekä vanhan kansan rakennusperinteestä että uusien ekotuotteiden keskieuropalaisilta valmistajilta. Viime vuosina rakennusala-

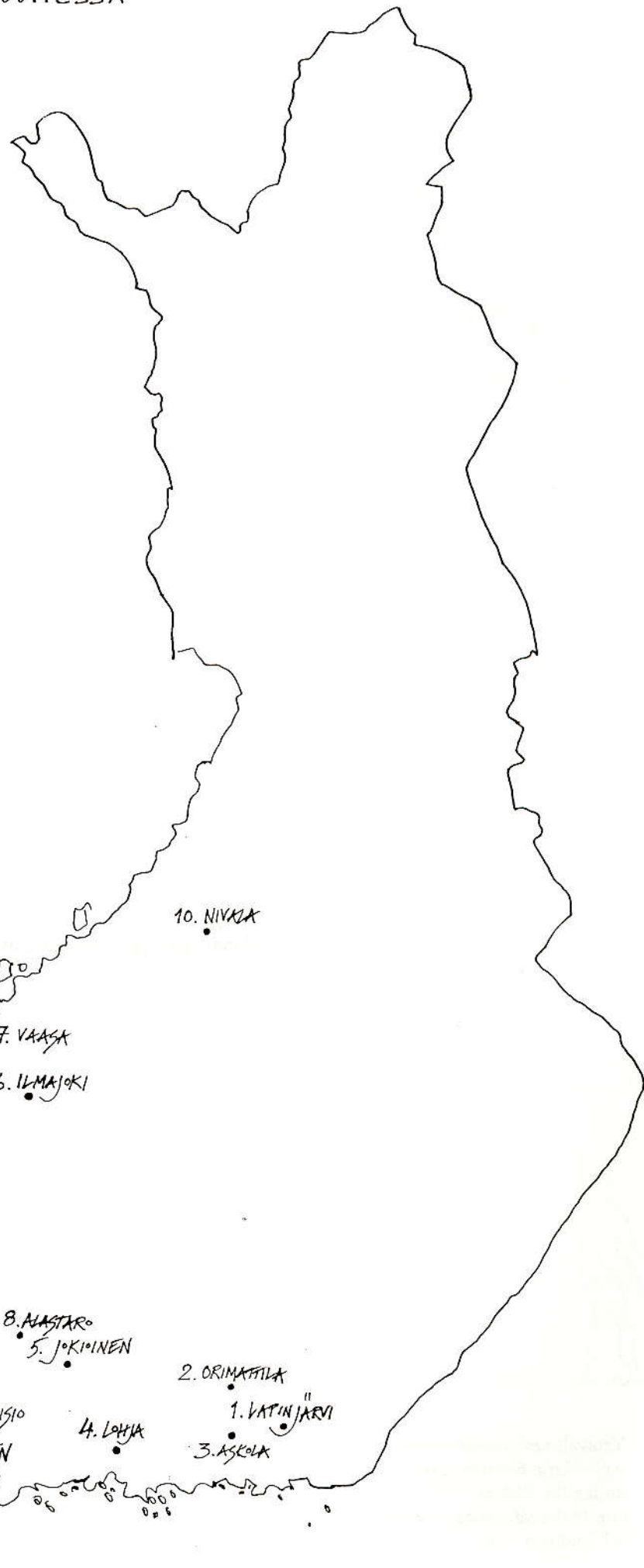
ravistelleet ympäristö- ja terveysongelmat ovat herättäneet kiinnostuksen luonnonmukaisia rakennusaineita kohtaan. Pitkäaikaisten käyttökokemusten pohjalta niiden elinkaaren aikaiset ympäristökuormat ovat pieniä ja niistä rakennetut talot ovat olleet pitkäikäisiä ja terveellisiä. Kirja on tarkoitettu ekologisesta rakentamisesta kiinnostuneille rakennusalan ammattilaisille käsikirjaksi ja opetus-materiaaliksi. ISBN 951-22-3309-6

SAVIRAKENNUSTEN KARTOITTAMINEN SUOMESSA

1. RAKENNETTU 1896 KARTANON PÄÄRAKENNUKSEKSI. NYKYISIN MAJOTUSTILUJA JA ASUNTOJA.
2. RAKENNETTU 1911 ASUINRAKENNUKSEKSI.
3. RAKENNUSVUOSI TUNTEMATON TOIMINUT TUIMALANA, NYKYISIN MAATALON TALOUSRAKENNUS.
4. RAKENNETTU 1997 VENEVAJAKSI JA LEIKKIMÖKIKSI, NYKYISIN KE-SÄÄTTÄMÄ.
5. RAKENNETTU 1800-LUVULLA MAALAISTAPPIILAKSI. NYKYISIN TAPPI-LAMUSEONA.
6. RAKENNETTU 1951 NAVETAKSI. NYKYISIN VARASTO.
7. RAKENTEILLA 2 ERILLISTÄ YMPÄRIVUOTISEEN KÄYTTÖÖN TAR-KOITTEA OMAKOTITALOK.
8. RAKENNETTU 1998 VAAPAA-AJAN ASUNNOKSI.
9. RAKENNETTU 1997 ASUINRAKEN-NUKSEKSI.
10. RAKENNETTU 1998 KERAMIKKATAJAKSI
11. KAKSI RAKENNUSTA-1997 OLKI-TAALI, 1998 SAVIHARKKO-VAAPAA-AJANKÄYTTÖÖN.

KIITOS TIETOJA LÄHETTÄNEILLE!
 ODOTAMME INNOLIA LISÄÄ SAVIRA-
 KENNUKSLIA SUOMINENIN SYVELÄÄN.

LÄHETÄ TIETOSI OSOITTEELLA:
 ANN-MARIE FRONNER, BOCKSINTIE 44
 08700 VIRKKALA. FAX 019-342407

SAVIRAKENNUSTEN TIETOJENKERUUKAAVAKE

1. Rakennuksen nykyinen käyttö:

2. Rakennuksen alkuperäinen käyttö:

3. Rakentamisvuosi:

4. Rakentajat:

5. Tietoja rakentamistavasta:

6. Arvioita rakennuksen kunnosta:

7. Rakennuksen sijainti

8. Paikkakunta:

kylä/kaupunginosa

talon nimi/tontin n:o

9. Rakennuksen osoite:

10. Omistajan yhteystiedot:

11. Tiedot ilmoitti/keräsi:

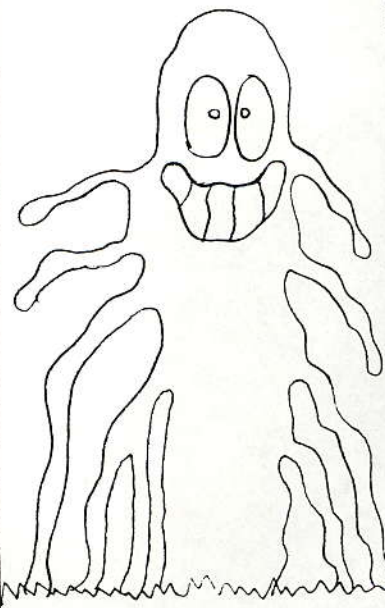
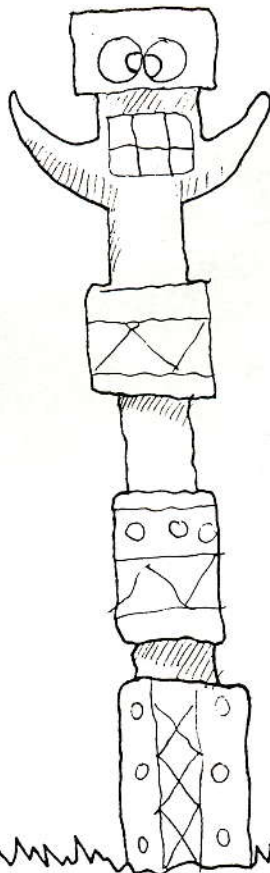
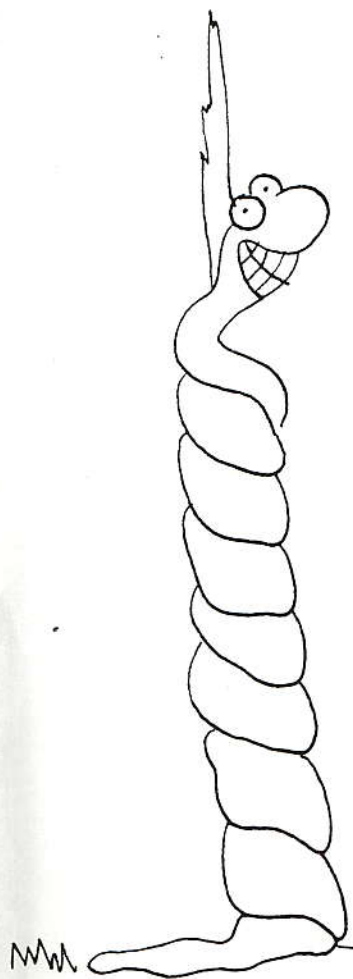
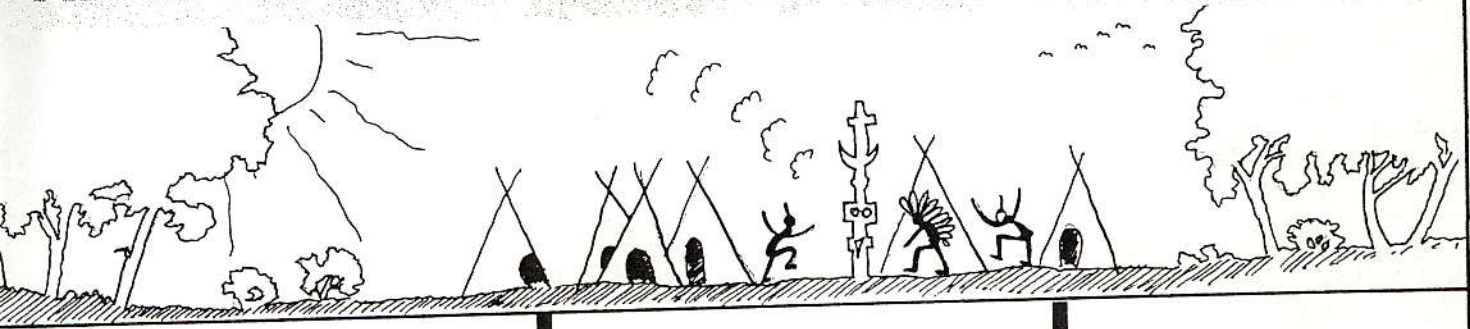
12. Mahd. muita tietoja kohteesta, esim. valokuvia, mittoja, piirustuksia ulkoasusta, yksityiskohdista ja rakenteista, pohjapiirroksia ym.ym.:

Ystävällisesti palauta osoitteella:
Ann-Marie Frommer, Bocksintie 44, 08700 Virkkala
tai faxilla: 019-342 407
(Jos tiedot lähetetään disketillä pyydetään käyttämään
RTF-tallennusta!)

Vänligen returnera till:
Ann-Marie Frommer, Bocksvägen 44, 08700 Virkby
eller fax: 019-342 407
(Om uppgifterna förmedlas på diskett var vänlig och
använd RTF-format!)

Savitoteemi tehdään maahan pystytettyä keppiä käyttäen runkona. Sopiva keppi on tekijänsä mittainen ja ranteen paksuinen. Toteemin rakentaminen aloitetaan alhaalta vaiheittain. Notkeahko savi muotoillaan kepin ympärille haluttuun muotoon. Toteemin ympärille voi vaikkapa pystyttää komean intiaanikylän.

Alhaalla muutama esimerkki toteemeista.

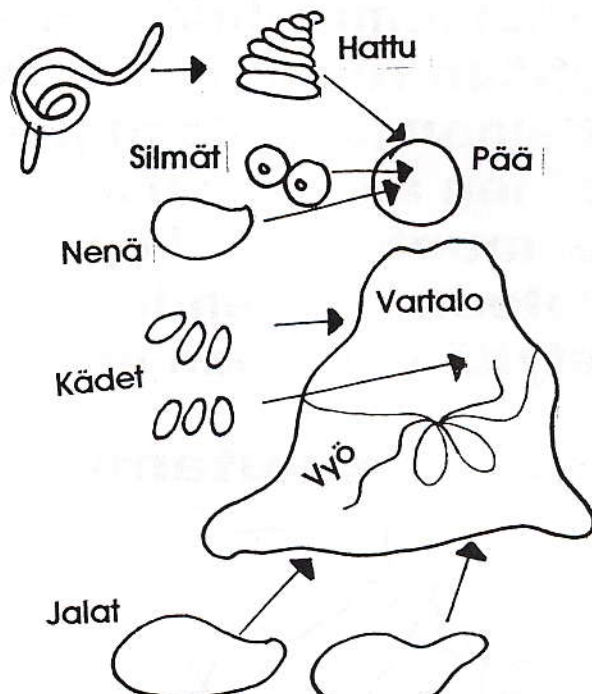

Mukava savi

Kädet oli mukavaa työntää saveen jo pienenä lapsena ja saviset lätäköt kiinnostivat vielä sitäkin enemmän. Nyt jo hieman vanhempina olemme edelleen tästä "mukavasta" savesta ja sen luomista mahdollisuuksista viehättyneitä. Tämä kiinnostus johtaa selvästi lapsuudestamme ja siitä mitkä eväät saimme silloin, kun vapaasti toteutimme itseämme savilätäköissä melskaen.

Luonnollisesti, haluamme tarjota omille jälkikasvuillemme saman mahdollisuuden. Ohjelmaa on helppo järjestää, koska tarvitaan vain yksi nokare savea ja kurahaalarit, sillä loppu onkin oman mielikuvituksen varassa. Lasten omat savisivut tulevat antamaan vinkkejä, joita vanhemmat voivat antaa lastensa jalostettaviksi. "Savimies" olkoon lasten kaverina silloin, kun vanhemmat työskentelevät rakennuksella pitempiä aikoja.

SAVIMIEHEN RAKENNUSOHJE
LEIKKAA TALTEEN !!!!!!!!!!!!!!!

Huom!: voit käyttää pieniä fikuja osien yhteeliittämiseen

SAVIMIES SEIKKAILEE.

